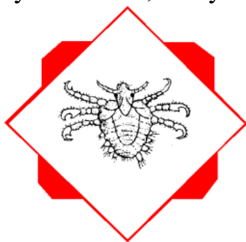
Никодиновски, Звонко - Фигуративните значења на срамната вошка во француските и во македонскиот јазик (стр. 1-4), од книгата *Фигуративните значења на инсектите во францускиот и во македонскиот јазик,* 2 - ри Август С, Штип, 2007 (2016), 636 стр.

ФИГУРАТИВНИТЕ ЗНАЧЕЊА НА СРАМНАТА ВОШКА ВО ФРАНЦУСКИОТ И ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК

§ 1. Срамната вошка го дели дваесет и шестото место, заедно со мушичката, меѓу инсектите во францускиот корпус од базата по бројот на јавувања (**8** единици со фигуративно значење или **0,76 %** од вкупно 1056 единици). Во македонскиот корпус срамната вошка го дели дваесет и шестото место, заедно со светулката, термитот и филоксерата, по бројот на јавувања (**1** единица или **0,25 %**).

За срамната вошка нема податоци во речниците на симболи.

А. Срамната вошка во францускиот јазик

а. Семиолошки признаци

§ 2. Признакот **ФИЗИЧКИ ОСОБИНИ** е застапен во **1** единица и со **12,5 %** се наоѓа на второ место меѓу две групи признаци. Овој признак е претставен преку **1** особина: **големина**.

Особината **големина** симболизира **невоспитано дете**: (1) Ⓕ **morpion (Espèce de morpion! Vous n'êtes qu'un petit morpion!)** = «jeune enfant» (*Caradec)*; «espèce de gamin mal élevé; Vous nêtes qu'un galopin! Se dit pour le remettre à sa place à un jeune blouson noir» (*Edouard)*.

§ 3. Признакот **ОДНЕСУВАЊЕ МЕЃУ СРАМНАТА ВОШКА И ЧОВЕКОТ** е застапен со **7** единици или со **87,5 %** се наоѓа на прво место. Овој признак е претставен преку **1** особина: **исхрана**. Како паразит кој живее кај човечките гениталии, срамната вошка послужила за формирање на две метонимии, едната анатомска фразема која означува **влакна на пубисот**: (2) Ⓕ **repaire de morpions** = «poils de pubis» (*Dictionnaire érotique*), а другата **погрда за стара жена**: (3) Ⓕ **vieille forest de morpions** = «injure à une vieille femme» (*Rolland, t. 12, 174: XVII s.)*.

Особината **исхрана** е застапена и во **1** единица која симболизира **надменост, надуеност**: (4) Ⓕ **Il est fier (il se redresse) comme un morpion sur les c... d'un garde-champêtre** (*Rolland, t. 12, 174: Aisne)*. Споредбата е доста необична но потсетува на фраземата со вошка: **fier comme un pou (sur son fumier)**.

Nikodinovski, Zvonko - Figurativnite značenja na sramnata voška vo francuskiot i vo makedonskiot jazik (str. 1-4), od knigata *Figurativnite značenja na insektite vo francuskiot i vo makedonskiot jazik,* 2 - ri Avgust S, Štip, 2007 (2016), 636 p.

Улогата на срамната вошка како **паразит** ја среќаваме во следните шеги: (5) Ⓕ **Quelle difference y a-t-il entre un morpion et un politicien? Y'en a pas, car tous deux adhèrent aux parties!** (*Encyclopédie du rire, 180)*,

(6) Ⓕ **Un gars est en train de faire la queue devant un cinéma. Tout d'un coup, il voit un petit morpion qui se balade sur sa chemise. Furieux, il l'attrape et le fait glisser dans sa braguette en bougonnant:**

- A la queue, comme les autres! (*Nègre: Dic. des hist. drôles, 1311)*,

(7) Ⓕ **Dans un supermarché, un vendeur répond à une cliente:**

- Et bien, non. J'en ai plus depuis le mois dernier!

Mais le gérant, qui passait par là, se met dans une colère noire. Il engueule l'employé comme du poisson pourri:

- Vous êtes foutu? la porte, mon pavre ami! Je vous répète cinquante fois que nous avions toujours ce que demandent les clients. Et si nous ne l'avons pas en rayon, on le fait venir pour le lendemain.

Et changeant complètement de visage, il se tourne vers la dame et lui dit avec une exquise gentillesse:

- Veuillez m'excuser... Nous sommes là pour vous fournir tout ce que vous désirez. Vous allez me laisser votre adresse et on vous livrera l'article demain matin!

Du coup la bonne femme est complètement estomaquée. Elle bredouille son nom et son adresse. Et elle part à reculons...

Alors le gérant se retourne vers le vendeur et il braille:

- Et bien? Ne restez pas la bouche ouverte comme un imbécile. Dites-moi au moins ce qu'elle vous a demandé...

Et le gars balbutie en devenant tout rouge:

- Euh... C'est ma voisine de pallier... Elle voulait savoir si j'avais encore des morpions... (*Nègre: Dict. des hist. drôles, 1476)*,

(8) Ⓕ **Un psychiatre soigne un malade mental. Il dessine un arbre sur une feuille de papier et il demande:**

- A quoi ça vous fait penser?

- Ben, dit le gars, ça me fait penser à une jolie fille blonde toute nue dans la campagne!

Le psychiatre toussote deux ou trois fois. Il se met à dessiner une maison sur une autre feuille de papier et il demande à son patient:

- Et ça, à quoi ça vous fait penser?

- Je vois une fille blonde à poil, fait le gars. Elle est cachée là-dedans et elle m'attend!

Le psychiatre fronce le sourcil. Il dessine une voiture et il dit:

- Et là, qu'est-ce que vous voyez?

- C'est une bagnole avec une belle fille blonde à poil assise dessus et je me la fais!

Alors en désespoir de cause, le psychiatre dessine un point, juste un point noir. Et le gars s'exclame:

- Ça, c'est un morpion, mais je vous vois venir... N'essayez pas de me faire coucher avec cette fille! (*Nègre: Dict. des hist. drôles, 2004*)

б. Семантички признаци

§ 4. Анализирајќи ги значењата на француските фигуративни единици (вкупно 8) кои содржат лексеми од лексичко-семантичкото поле "СРАМНА ВОШКА", доаѓаме до следните заклучоци:

- групата признаци "ФИЗИЧКИ ОСОБИНИ" е претставена преку **1** особина. Особината "ГОЛЕМИНА" симболизира **невоспитано дете** (**1** единица под реден број 1).

- групата признаци "ОДНЕСУВАЊЕ МЕЃУ СРАМНАТА ВОШКА И ЧОВЕКОТ" е претставена преку **1** особина. Особината "ИСХРАНА" симболизира: **влакна на пубисот** (2), **погрда за стара жена** (3), **надменост, надуеност** (4) и **паразит** (вкупно **4** единици под бровите: 5, 6, 7, и 8). Значи вкупно **7** единици се со симболика која потекнува од групата признаци "ОДНЕСУВАЊЕ МЕЃУ СРАМНАТА ВОШКА И ЧОВЕКОТ".

Срамната вошка во француските фигуративни единици влегува исклучиво со една од следните значенски категории: **како суштество** (**паразит**), **како човечко тело** (**влакна на пубисот**, **погрда за стара**

жена), **како човечко однесување** (**невоспитано дете**, **надменост, надуеност**).

§ 5. Кај француските фигуративни единици со срамна вошка ја имаме следната состојба во распоредот на референтната вредност:

- сите **8** единици се со негативна референтна вредност што значи дека се негативни и петте признаци.

Срамната вошка значи се јавува исклучиво со негативна референтна вредност во францускиот корпус.

§ 6. Француските фигуративни единици со "СРАМНА ВОШКА" се засновани врз **4** разни стилски фигури, како различни видови на фигуративно значење. Нивната застапеност е следната: од вкупно 8 единици први по бројност се единиците со конкретно значење (вкупно **4** единици или **50 %**), на второ место е метонимијата со **2** единици (**25 %**) и третото место го делат компарацијата и метафората со по **1** единица (**12,5 %**).

Б. Срамната вошка во македонскиот јазик

§ 7. Срамната вошка во македонскиот корпус е застапена само во **1** единица со фигуративно значење и тоа преку нејзиниот признак **ОДНЕСУВАЊЕ МЕЃУ СРАМНАТА ВОШКА И ЧОВЕКОТ**. Особината **исхрана со човечка крв** симболизира **упикувач, полтрон**: (1) Ⓜ пицајзла = «човек кој се упикува, се лепи кај што има корист».

Горната лексема по своето значење припаѓа на категоријата **човечко однесување**, таа има негативна референтна вредност и се заснова на метафората.